

בסיעתא דשמיא

ההקדשה
המרכזית
להצלחת
כל עמ"י הקרים!!!
ולרפ"ש לכל החולים!
אכ"ר

דברי התורה וההלכות נמסרו ע"י הרב אליהו אילן סויסה שליט"א,
ראש ישיבת חיי אברהם ומורה צדק בעיר בני ברק

ת"א:	19:13	כניסת השבת:
חיפה:	19:16	יצאת השבת:
מפטירים:	20:54	ר"ת:
	20:06	20:13

"ותאמר ציון"
ישעיהו מט'

פרשת עקב

תשמע רגע!

היה לי תלמיד שהיה לו דחף לעשייה עוד לפני ששמע את מה שבקשו ממנו, פשוט לעשות לפני ששמע. אמר לי פעם מישהו על ילד כזה, מה את הרוצה זה סימן שהוא יהודי! שאלתי למה? השיב לי: עם ישראל הקדים נעשה לנשמע. ורק בזכות זה אנחנו יהודים כי זה יהודי עושה עוד לפני ששומע.

מכירים את המושג של תשמע רגע?

כמה אנחנו מתרגזים על מישהו שלא שומע אותנו, שלא מקשיב לטענות שלנו. כמה פעמים אנחנו מוצאים את עצמנו בסיטואציה שברור לנו שאילו היה השני שומע לנו, הוא היה מתנהג אחרת או היה אומר אחרת או היה חושב אחרת. הוא פשוט לא שומע!

אני לא עובד אצלך

הילדים של היום מבקשים הסברים יותר מהילדים של פעם. אינני יודע כמה זה נכון כי לא הייתי פעם, אך אני יכול להבין את הטענה הזו כי באמת פעם היו מנחיתים יותר הוראות.

כמו כן פעם לא יכולת לבקש הסברים מהמלמד, לבקש הסברים פירושה חוצפה. לא משנה כך או כך, זה המצב היום. התשובות של: 'וכי אני עובד אצלך' אני חייב לדווח לך?! אני חייב לך משהו? מי אתה בכלל?!

תשובות אלו מתבקשות כלפי תלמיד שמבקש הסברים מאיתנו על הוראה שקיבל מאיתנו. הרבה פעמים אנחנו נאמר לחניך שלנו או לבן שלנו 'תעשה כי אבא אמר' או כי 'ככה אמא אמרה' או 'ככה אתה צריך לעשות'. או 'למה? ככה?!

אז נניח את השאלה על השולחן: האם נכון לתת הסברים ולהשמיע לחניך את הטעמים בבקשות שלנו ולהוראות שלנו?

בפרשה אנו מוצאים התייחסות לשמיעה לפני עשייה על הפסוק "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרֵתֶם וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַרְתֶּם ה' אֱלֹהֵיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֻקִּים אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם" (פרק ז' פסוק י"ב). ולכאורה יש כאן תמיהה גדולה, שהרי בשעה שעם ישראל עמדו לפני קבלת התורה במעמד הר סיני, הקדימו ישראל נעשה לנשמע, ואז אמר הקב"ה מי גילה רז זה לבני שמקבלים על עצמם לעשות עוד לפני ששומעים?! אם כן גם כאן הייתה צריכה התורה לומר והיה עקב תעשו, ולא תשמעו?

לשאלה זו יש כבר מענה במדרש הגדול דברים {פרשת עקב פרק ז' פסוק י"ב} שמלמד אותנו משהו חדש בעניין של העשייה והשמיעה ומה קודם מביניהם. 'והיה עקב תשמעו'. היה לו לומר והיה עקב תעשו, מה ת"ל תשמעו. את מוצא בשעה שעמדו ישראל על הר סיני קיבלו עליהם שני דברים שנאמר נעשה ונשמע (שמות כד, ז), והקדימו עשייה לשמיעה.

לא עברו ימים מועטים עד שביטלו את העשייה שנאמר עשו להם עגל מסכה (שם לב, ח), ונשתייר בידם שמיעה. לפי כך בכל מקום אין משה רבינו מצוה אותן אלא על השמיעה שנאמר שמע ישראל (לעיל ו, ד), והיה אם שמעו (להלן יא, יג), שמור ושמעת (שם יב, כח), ועתה ישראל שמע אל החקים (לעיל ד, א), והיה עקב תשמעו, למה שהשמיעה מביאה לידי עשייה. פשוט מדהים! שמיעה לפני עשייה.

המחיר של עשייה לפני מחשבה

במדרש יש רעיון עמוק מאוד. משה רבינו משנה כיוון עם בני ישראל, ולא מדבר איתם בשפת העשייה אלא בשפת השמיעה, שפה חדשה לכאורה ממה שהיה במעמד הר סיני. ולמה?

כי ראה משה רבינו שדחף לעשייה לפני שמיעה, יכול להביא תוצאה הפוכה של לעשות עגל לפני שהוא חשב בכלל אם זה נכון, ואז בחור ישיבה יכול להיות חילוני ביום אחד בלי שחשב בכלל על מה שהוא עשה ח"ו.

איך עושים את זה וכי אנחנו צריכים לתת כל היום הסברים?

לא. חלילה וחס. צריך ללמד את החניכים שלנו ואת הילדים שלנו לשמוע אותנו עד הסוף, לתת הסברים, והבהיר למה אנחנו עושים כל דבר. כשמבינים עושים טוב יותר. בשולחן שבת לתת הסברים למצוות של התורה, לתת הסברים למהלכים החינוכיים שלנו. אך לא לתת הסברים ברגע נתון כלומר הסברים לחניך לא ניתן כאשר אנחנו החלטנו לעשות לו שיעור בחינוך, כי הוא צריך לעשות כי אנחנו המחנכים שלו, והוא צריך לתת בנו אמון שאנחנו מעניקים לו את החינוך הטוב ביותר. ואנחנו מבינים אותו.

118
מספר עלון

העלון מוקדש

לזיווג הגון:
אסתר בינה בת פלורה
רחל בת פלורה
הודיה בת זיוה
יעקב משה בן ציפורה
אורה
מאיר בן ציפורה אורה
עזרא בן זיוה
לרפואה שלימה:
בנימין בן נוסרת
פלורה בת רחמי

לעילוי נשמת:

אהרון בן דוד ואסתר
ציון בן יעקב ואסתר
רפאל בן מרים
חנה בת יצחק ושרה
שרה בת ציון וחנה
גבריאל דוד בן אדלה

כמדי שבוע
מתקיים לימוד
"ליל שישי"
לבחורי הישיבות
היקרים משעה
22:00-23:45
כל בית כנסת או
תורם שיתרמו
100 ש"ח ומעלה
הלימוד יוקדש
לזכותם
לתרומות ומסירת
שמות ניתן לפנות
לפלאפון
0583234552

מעוניין בהקדשה?
להצלחה, פרנסה
בשפע, זיווג הגון
רפואה, או לע"נ
צלצל
0583234552

נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה ולשמור על קדושת העלון! שבר לימוד תורה בשבת פי אלף מיום חול!

רשו"ת הרבים:

וכמו שאצל רופא הוא לא ישאל אותו שאלות למה הוא אמר לו למרוח משחה על הפצע ואילו לחול האחר הוא פטר אותו מרכישה של משחה, וגם משעבוד יומי של מריחת המשחה שלוש פעמים ביום, החולה לא יאמר לעצמו 'הרופא שונא אותי!' הוא מתנקם ב'! דווקא לי הוא עושה את זה! וכו'... ככה גם לגבי חינוך, החניך צריך לתת בנו אמון מלא ולומר לו את זה בלי להתבייש כלל וכלל. אך מכיון שהשמיעה היא קריטי בשביל העשייה, וגם היא דרך חיים לחשוב לפני עשייה, לכן ניתן הסברים בשולחן שבת או ניזום שיחות כאלו בנסיעה או סתם ככה שיושבים ולדאוג ליצור את הסיטואציה ושם נשמיע דברי טעם למצוות התורה למנהגי ישראל, ולחינוך היהודי. תודה ששמעתם אותי, עשייה מהנה!

שאלה: ישיבה מסוימת יצאו לקמפ קיץ בצפון, כאשר המשגיח של הישיבה התמנה להיות המשגיח על הכשרות של הוואכל. המשגיח כל יום עשה סיור כמתבקש ממנו ואכן פיקח כנדרש, והכל התנהל כשורה. אך ביום האחרון של הקמפ, הבחין המשגיח שיש ריח של בשר מקולקל, כשהעיר המשגיח לטבח, מייד נזף בו הטבח ואמר לו: 'אין זה תפקידך להעיר לי על טיב הוואכל, רק על כשרות, וזה לא ענייך, ואל תלמד אותי לבשל בבקשה!' המשגיח קיבל את ההערה ושתק.

כמובן שבאותו הערב הוגשה הארוחה הבשרית, אחר כבוד, והגרוע מכל התגשם, חלק ניכר מהבחורים סבלו מקלקול קיבה, גם חלק מהצוות של הישיבה פונו לבית חולים, חוץ מאדם אחד שלא הרגיש כלום והיה צופה מהצד, היה זה המשגיח של הישיבה, שידע מהבשר המקולקל. לאחר זמן סיפר המשגיח את השיחה שהייתה לו עם הטבח.

כמובן כולם כעסו עליו למה לא סיפר להם. לטענתו הטבח צודק, זה לא ענינו והיה אסור לו להתערב בכלל. והוא בכלל התלבט אולי יש לו בעיה עם חוש הריח שלו האישי.

הנהלת הישיבה כששמעה על כך, החליטו שלא לשלם לו על השגחה שלו. והגיעו לדין תורה.

שאלה הפוכה ומעשית - יש משגיח כשרות בישיבה מסוימת שלא עושה את מלאכתו נאמנה והטבח שם לב לכך, שהוא לא בורר את הווארז כדבעי, לא מנפה קמח, לא משגיח היטב על הבשר שנכנס ויוצא לישיבה. וכו'... כשהדבר נודע להנהלת הישיבה ושהטבח גם ידע מזה ושתק. נזעמו עליו מאוד, והחליטו גם לפטר אותו. לטענת הטבח 'לא רצייתי לקלקל פרנסה של בן אדם', וחוץ מזה מה קשור אלי החלק של הכשרות עם המשגיח, תפקידי רק להכין אוכל ולא להשגיח עליו מבחינת כשרות.

תשובה: יש שרצה לומר שמדין השבת אבידה היה על המשגיח להודיע להנהלת הישיבה על הבשר המקולקל, וכמו שאדם צריך להבריא ארי מנכסי חבירו כך בשאלתנו שראה המשגיח שהישיבה שילמו על בשר טרי ולא מקולקל, היה עליו להודיע להנהלת הישיבה לפחות שיבדקו שאולי הכסף שלהם הולך לאיבוד, שהרי שלימו על ארוחה שאפשר לאכול אותה, ולא על ארוחה שאי אפשר לאכול. גם הגאון ר' שריאל רוזנברג שליט"א ראב"ד בד"צ בני ברק אמר לי שעובד שרואה עובד אחר שלא ממלא את תפקידו, צריך מאותו הטעם להודיע להנהלת הישיבה.

גם בשאלה השניה - היה על הטבח להודיע להנהלה, כיון שהם משלמים למשגיח כסף עבור שליחות על כשרות וכאשר הוא לא עושה מלאכתו הרי שהם מאבדים את כספם. וגם שהוא חוטא ומחטיא את הרבים והיה עליו למחות בו, ואם לא היה שומע לו, היה עליו להודיע להנהלת הישיבה מצד לאפרושי איסורא.

וטענה נוספת הייתה שם כך ומעשית עבורנו: בראשית הקמתה של ישיבת פוניבז' כאשר התמנה אז לראש הישיבה היה הגאון ר' שמואל רוזובסקי זצ"ל, שבת אחת בליל שבת הוא שומע נקישות בדלת ביתו, ובפתח עמד הטבח של הישיבה. ובפיו **שאלה:** 'הרב, אינני יודע איך זה קרה, אבל אני פותח את הסיר של הצ'ולנט ומוצא חתולה שכנראה רצתה לאכול מהצ'ולנט, ונפלה לתוך הסיר. כמובן שהוצאתי את החתולה וגם את כל השירים שלהם, השאלה שלי היא - האם יש בעיה הלכתית להגיש לתלמידים את הצ'ולנט?'

ר' שמואל חשב והרהר ועשה חשבון של ביטול ברוב ביחס לסיר ויש כאן רק טעם, והשיב לו שאין כל מניעה הלכתית לתת להם את הצ'ולנט. דקה לאחר שיצא הטבח מביתו, לבש ר' שמואל רוזובסקי את המעיל שלו והתכוון לצאת, כשנשאל על ידי בני ביתו לאן פניו מועדות בליל שבת? השיב: לרב מפוניבז'. ושאלוהו מה קרה שבאופן מיוחד דווקא עכשיו בליל שבת צריך ללכת לרב מפוניבז'? השיב להם: 'אמנם אין בעיה לתת את הצ'ולנט לתלמידים, אבל טבח הוא כבר לא יוכל להיות יותר'. כי טבח שמסוגל לתת לתלמידים מאכל שהייתה בו חתולה, לא ראוי להיות טבח.

כך גם טענו כלפי הבטח של הישיבה במקרה השני - וכי אם היו אלה הילדים שלך היית גם שותק כאשר מאכילים אותם מאכלות אסורות?! בוודאי שלא! לכן מעלת בתפקידך כטבח... כי טבח איננו רק מי שמכין אוכל, אלא מי שאמור להיות תחליף לאמא של התלמידים בישיבה.

התהילים המרכזי

כמדי שבת מתקיימים תהילים לבנים
בשעה אחד ורבע בבית הכנסת
שירת ירושלים שיכון ה' ב"ב
לקבלת העלון לקריאה או הפצה
טיפים/הארות/הערות/תרומות
שלחו למייל הכשר בכתובת
alontoshabat@gmail.com

העלונים עלו לרשת!!!

הרוצים לזכות את הרבים
או להדפיס את העלון בבית
יכולים להורידו מהאתרים:
תורת יוסף, לדעת נט, דרשו, ביננו

תודה רבה לרב שליט"א

על ההשקעה מזמנו בכתיבת
מאמרי החינוך הנלמדים מתורתנו
אקדושה ומתווים דרך חינוך ישראל
מתוך הפרשה
ותודה רבה לכל תורמי תומכי
ומסייעי העלון ישלם ה' שכרכם
ברחמינו ובגשמינו אמן